

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: jana.novakova@soc.cas.cz

Důvěra v evropské a mezinárodní instituce – duben 2014

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v14-04</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>7. – 14. 4. 2014</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1027</i>
Počet tazatelů:	<i>249</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.162, PM.65</i>
Zveřejněno dne:	<i>07. května 2014</i>
Zpracoval:	<i>Jana Nováková</i>

Do dubnového šetření CVVM byly zařazeny otázky týkající se důvěry občanů v instituce Evropské unie. Kromě důvěry v Evropskou unii jako celek byla předmětem dotazování také důvěra občanů jednotlivým institucím EU, a to Evropské komisi, Evropskému parlamentu, předsedovi Evropské rady (tzv. prezidentovi Evropské unie) a představitelce pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (tzv. ministryni zahraničí EU). Šetření zahrnovalo rovněž otázky týkající se důvěry občanů Severoatlantické alianci a Organizaci spojených národů.

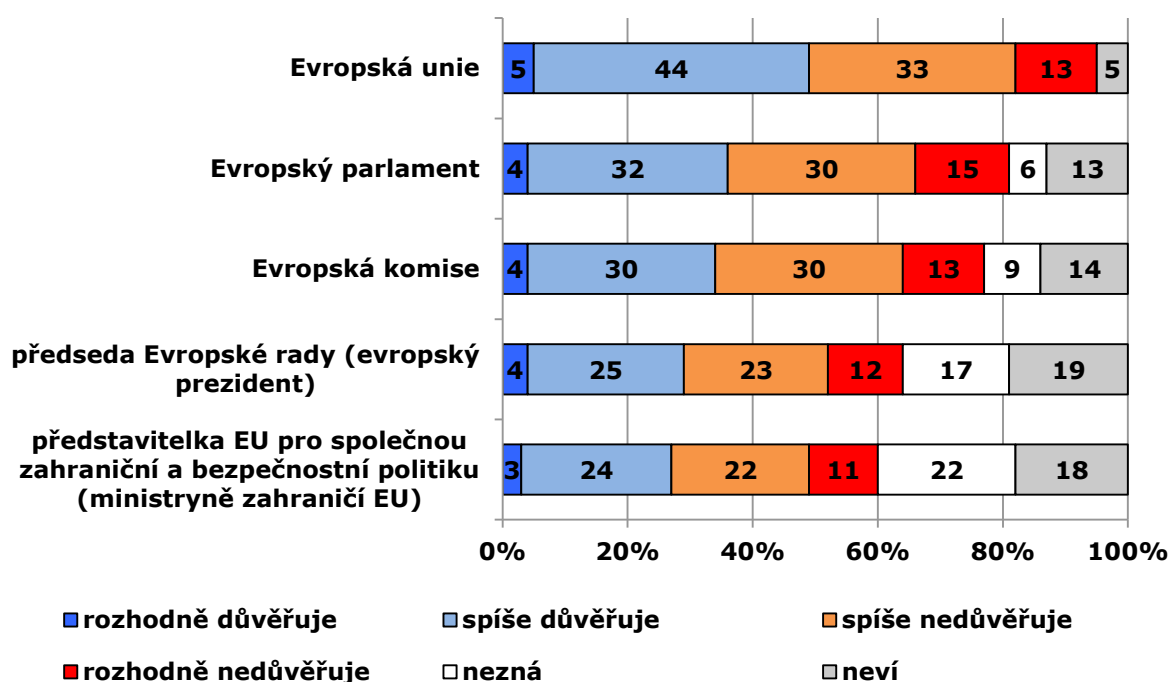
Jak ukazuje graf 1, Evropské unii důvěřuje přibližně polovina Čechů (49 %), zatímco více než dvě pětiny Čechů (45 %) vůči Evropské unii cítí menší či

větší nedůvěru. Ve srovnání s Evropskou unií je důvěra Evropskému parlamentu a Evropské komisi zřetelně nižší. Hodnocení těchto dvou institucí je zhruba stejné – Evropskému parlamentu důvěřuje 36 % dotázaných a Evropské komisi 34 %, převažuje zde nedůvěra nad důvěrou. Nedůvěru oběma institucím vyslovila necelá polovina dotázaných – 45 % českých občanů nedůvěřuje Evropskému parlamentu, 43 % Evropské komisi.

Vyjádřování důvěry evropskému prezidentovi a ministryni zahraničí je ovlivněno skutečností, že přibližně pětina populace (17 %, resp. 22 %) tyto evropské představitele nezná a další téměř pětina dotázaných na otázku nedokázala odpovědět a zvolila proto odpověď „nevím“. To vypovídá o tom, že obě instituce, resp. posty, a jejich držitelé jsou českým občanům známy méně, než by odpovídalo jejich významu. Mezi těmi, kdo vyjádřili svůj názor, nicméně v obou případech celkově převažuje nedůvěra nad důvěrou. Evropskému prezidentovi celkově důvěřuje 29 % dotázaných, 35 % dotázaných naopak vyjádřilo nedůvěru. Evropské ministryni zahraničí důvěřuje 27 % dotázaných, nedůvěru pociťuje 33 %.

Graf 1: Důvěra institucím EU¹

Pozn.: Položky v grafu jsou seřazeny podle součtu odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 7. – 14. 4. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Řekněte mi, prosím, důvěřujete: a) Evropské unii, b) Evropské komisi, c) Evropskému parlamentu, d) předsedovi Evropské rady, takzvanému evropskému prezidentovi, e) představitelce EU pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (ministryni zahraničí EU)?“ Varianty odpovědi: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje, nezná.

Z hlediska sociodemografických charakteristik populace vyjadřují důvěru v EU jako celek statisticky významně častěji lidé deklarující dobrou životní úroveň své domácnosti (důvěru v EU jako celek vyjadřuje 60 % z nich). Naopak osoby deklarující špatnou životní úroveň vyjadřují důvěru EU pouze v 32 % případů. Zároveň častěji důvěřují EU sympatizanti politické pravice, a to v 60 % případů. Proti tomu osoby řadící se v politickém spektru na levici vyjadřují důvěru EU v 40 %. Podobné rozdíly můžeme sledovat také v případě dalších evropských institucí, kterým svou důvěru častěji vyjadřují lidé deklarující dobrou životní úroveň a řadící se na pravou stranu politického spektra. Nedůvěru naopak častěji pociťují sympatizanti politické levice a lidé považující životní úroveň své domácnosti za špatnou.

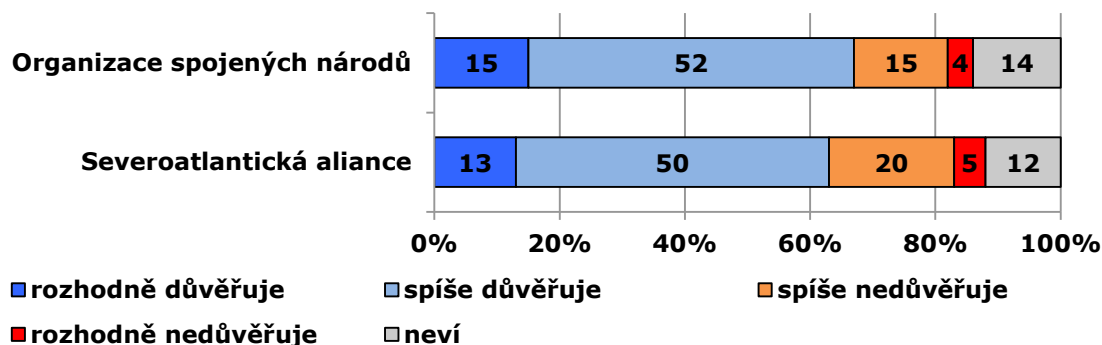
Tabulka 1: Důvěra institucím EU (časové srovnání v %)

rok	2003	2004	2004	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
měsíc	XI	III	V	XI	II	IX	II	II	II	IV	IV	IV	IV	IV
Evropská unie	57	57	64	55	56	58	50	55	60	55	52	40	45	49
Evropský parlament	42	-	49	44	-	-	-	-	44	39	34	30	30	36
Evropská komise	39	-	46	41	-	-	-	-	40	38	34	28	30	34
Evropský prezident	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	27	22	25	29
Ministryně zahraničí EU	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	29	21	24	27

Pozn.: Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost

Z tabulky 1 je zřejmé, že se postupně mění trend snižování důvěry k EU, Evropskému parlamentu, Evropské komisi, evropskému prezidentovi a ministryni zahraničí EU, ke kterému docházelo v letech 2009 až 2012. V letech 2013 a 2014 byl pokles z minulých let zastaven a dochází k opětovnému nárůstu důvěry ke všem sledovaným evropským institucím. Největší nárůst důvěry zaznamenal Evropský parlament, a to o 6 procentních bodů. Ostatní instituce si polepšily o 4 procentní body a ministryni zahraničí letos důvěřuje o 3 procentní body více Čechů než v roce loňském.

Graf 2: Důvěra OSN a NATO²

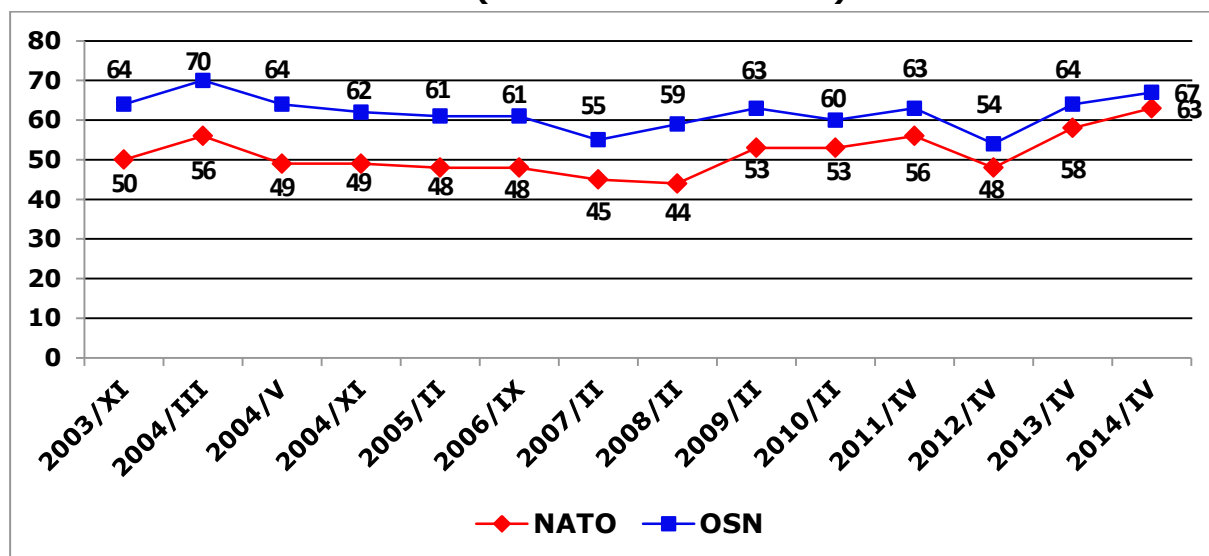
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 7. – 14. 4. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z grafu 2 vyplývá, že důvěra v OSN je o něco vyšší než důvěra v NATO. OSN vyjádřilo důvěru celkem 67 % dotázaných, 19 % pociťuje nedůvěru. NATO má důvěru 63 % dotázaných, této organizaci naopak nedůvěřuje 25 % českých občanů. Rozdíly v důvěře těmito institucím se oproti předcházejícím rokům snižují. Stále ovšem převažuje vyšší důvěra k OSN oproti NATO, což může způsobovat vnímání těchto institucí, kdy NATO je považováno především za vojenskou organizaci.

Důvěra v NATO je statisticky významně častější u lidí s pravicovou politickou orientací, kde z těchto lidí vyjádřilo důvěru 75 % dotázaných. Z levicově orientovaných důvěřuje organizaci NATO 52 %. Podobná souvislost je také u hodnocení důvěry k OSN, kde z pravicově orientovaných důvěřuje 76 % dotázaných oproti 58 % těch, co se řadí na levici. I v případě těchto dvou organizací nalézáme rozdílné vyjadřování důvěry v souvislosti s hodnocením životní úrovně domácnosti. Z těch, co označují životní úroveň jako dobrou, důvěřuje OSN 75 % a NATO 72 %. Naopak ti, co označují životní úroveň za špatnou, vyjadřují důvěru těmito institucím méně, a to shodně ve 43 % případů.

Časové srovnání v grafu 3 ilustruje trend zvyšování důvěry k OSN a NATO v letech 2012 až 2014. V případě OSN se oproti přechozímu šetření důvěra zvýšila o 3 procentní body a v případě NATO se jedná o nárůst o 5 procentních bodů. Organizace NATO dosáhla letos nejlepšího hodnocení za celé období měření důvěry, tj. od roku 2003, OSN v současnosti důvěřuje nejvíce lidé od května 2004.

² Znění otázky: „Důvěřujete či nedůvěřujete: b) Severoatlantické alianci (NATO), c) Organizaci spojených národů (OSN)?“ Varianty odpovědi: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje.

Graf 3: Důvěra OSN a NATO (časové srovnání v %)

Pozn.: Hodnoty v grafu jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost